

Ministerie van Financiën

TER INFORMATIE

Aan
de Staatssecretaris

**Directoraat-Generaal
Belastingdienst**

Inlichtingen

10.1.d

Datum
8 juni 2011

Notitienummer
DGB/2011/3156

Rubriek
Zorgtoeslag

Auteur

10.1.d

Van
cluster Uitvoeringsbeleid 0.1.d

Kopie aan
PA

Bijlagen

notitie

Vragen over toeslagen

Paraaf
de Staatssecretaris

Via
de directeur-generaal
Belastingdienst 10.1.d 0/6

Via
de directeur-generaal voor
Fiscaal Zaken
afwezig

Via
de secretaris-generaal

10.1.d 5/7

Medeparaaf
de directeur
Belastingen 0.1.d 8/6

Aanleiding

U heeft ten aanzien van MoE-landers een drietal vragen gesteld:

- 1) hoeveel wordt er aan toeslagen uitbetaald aan MoE-landers¹?
- 2) is het haalbaar (per wanneer) en maakbaar om het voorschot zorgtoeslag voortaan alleen uit te keren als vooraf is vastgesteld dat de toeslaggerechtigde ook daadwerkelijk verzekerd is (controle vooraf dus)?
- 3) kan als voorwaarde voor toeslagen gaan gelden dat inschrijving in het gba voortaan verplicht is?

Antwoorden

Ad 1)

Uit de bijlagen blijkt het volgende.

Aan burgers uit een MoE-land en die in Nederland wonen wordt in 2011 voor:

- de huurtoeslag 20,1 mln euro uitbetaald;
- de zorgtoeslag 31,6 mln euro uitbetaald;
- de kinderopvangtoeslag 22,7 mln euro uitbetaald;
- het kindgebondenbudget 12,9 mln euro uitbetaald.

In totaal dus ongeveer 87 mln euro.

Aan burgers die in een MoE-land wonen wordt in 2011 voor:

¹ Het gaat dan zowel om MoE-landers die in Nederland verblijven/wonen, als in het buitenland. Het gaat bij MoE-landers om inwoners van Polen, Slovenië, Hongarije, Slowakije, Tsjechië, Estland, Letland, Litouwen, Roemenië en Bulgarije.

- de huurtoeslag 35.000 euro uitbetaald;
- de zorgtoeslag 291.000 euro uitbetaald;
- de kinderopvangtoeslag 36.000 euro uitbetaald;
- het kindgebondenbudget 127.000 euro uitbetaald.

In totaal dus ongeveer 0,5 mln euro.

Voor verdere details wordt naar de bijlagen verwezen.

Bij de overzichten moet het volgende bedacht worden. Het beeld is vertekend. Zie bijvoorbeeld de overzichten van de huurtoeslag. Die kunnen niet geëxporteerd worden, want de huurtoeslag is gebonden aan een huurobject in Nederland. Toch komt het voor. Naast fouten en/of wijzigingen die niet worden doorgegeven, geldt dat als je in een periode van het jaar huurtoeslag hebt ontvangen en daarna naar het buitenland verhuist dit in de overzichten toch naar voren komt als genietster van een toeslag. Ongeacht of de huurtoeslag tijdig gestopt is en de gerechtigde dus juist heeft gehandeld.

Ad 2)

Het antwoord op deze vraag luidt:

- 1) Beoordeling op verplichte verzekering vòòr de (eerste) betaling is technisch vanaf 2014 mogelijk.
- 2) De risicobeheersing valt voorlopig op andere manieren efficiënter uit te voeren.

Toelichting

Nieuwe aanvragen

In 2010 waren er 675.000 nieuwe aanvragen. Het aantal lopende toeslagen liep op van ruim 5 miljoen naar ruim 5.7 miljoen. De optie om nieuwe aanvragers de polis mee te laten sturen is bij deze aantallen niet reëel.²

Wel is het mogelijk een aanvraag voor de uitbetaling te confronteren met de relevante gegevens over de status als verzekerde. In beginsel is dat het RBVZ-bestand van het CVZ waarin alle verzekerden zijn opgenomen. De aanvrager van een éénpersoonshuishouden heeft geen recht als hij niet verplicht verzekerd is. De aanvrager van een meerpersoonstoeslag heeft in beginsel al geen recht als er één van de twee niet verzekerd is.

In beginsel want: tenzij die onverzekerde gemoedsbezwaard, militair of in het buitenland verzekerd is³. In dat geval bestaat recht op een halve tweepersoonstoeslag. Onverzekerd volgens het RBVZ-bestand betekent voor meerpersoonshuishoudens dus niet altijd géén recht. Er moet nog beoordeeld worden op de toepasselijkheid van de uitzonderingscategorieën. Deze zijn niet altijd digitaal voorhanden.

Aanvragen confronteren met derdengegevens levert vervolgens afwijzingen op in de gevallen waarin ze niet in RVBZ-bestand geregistreerd zijn en óók niet in de andere registraties voorkomen. Het risico is dat er onterecht afgewezen wordt, omdat één of meer van die registraties gebreken vertonen. Hoeveel dat er zijn hangt af van de kwaliteit en het kwaliteitsverloop in de loop van het jaar T en T+1 (en soms T-1). Zo kent het RVBZ-bestand in het begin van een jaar veel meer gebreken, dan aan het eind van het jaar.

Ten onrecht afwijzen heeft tot gevolg dat de aanvrager bezwaar moet aantekenen en zijn recht moet bewijzen. Uitgaande van een percentage van 4%

² Niet in te verwerken aantallen waarbij verschillende polissen moeten worden beoordeeld en bovendien is gebleken dat polissen worden gemaakt door belanghebbende zelf.

³ Voor gedetineerden geldt dat ze verzekerd zijn maar geen recht hebben. Een gedetineerde in een meerpersoonshuishouden heeft tot gevolg dat slechts aanspraak bestaat op een halve meerpersoonstoeslag

in de eerste maanden van het jaar dat ten onrechte niet geregistreerd is en 1% in de rest van het jaar leidt dat tot zo'n 15.000 onjuiste afwijzingen. Toeslagen krijgt nu rond de 50.000 bezwaren per jaar. Hier zou dan 30% bijkomen dit is relatief veel meerwerk. Het is ook een relatief groot aantal klanten dat tot overbodige actie gedwongen wordt.

Lopende aanvragen

Voor deze categorie is Belastingdienst/Toeslagen - nog meer dan bij nieuwe aanvragen - afhankelijk van de mogelijkheid om de aanvragen geautomatiseerd te confronteren met o.a. het RVBZ-bestand. Behalve met registratiefouten in de orde van grootte als hiervoor aangegeven (aangenomen 4% tot 1%), zijn er aanvragers die enige malen per jaar wel en niet verzekerd zijn (rond de 100.000). Over het algemeen betreft het grensarbeiders. Hier direct op reageren veroorzaakt een zeer grote workload voor Belastingdienst/Toeslagen. Deze wisselende status en het aangenomen foutpercentage leidt op 5 miljoen lopende toeslagen tot een zeer grote werklast voor Belastingdienst/Toeslagen. In de behandeling van de gevallen kan overigens gekozen worden voor rauwelijkse stopzetting met een noodzaak voor de aanvrager om bezwaar aan te tekenen of bewijsuitvraag vooraf. De laatste werkwijze is erg arbeidsintensief, de eerste heeft in het verleden tot politieke commotie geleid.

Technische randvoorwaarden

Maandelijks op de eerste woensdag van de maand krijgt de Belastingdienst/Toeslagen de derdengegevens van het CvZ. Met query's kan een controle plaatsvinden vóór uitbetaling. Hierbij moet bedacht worden dat de behandeltijd erg kort is en bij de verwachte aantallen te kort om onterechte stopzettingen te voorkomen. In NTS kan de controle op verzekering direct plaatsvinden. NTS zal deze functionaliteit niet voor 2014 bieden. Tegen die tijd zullen ook de derdengegevens optimaal zijn.

Risicobeheersing

Het is overigens ook mogelijk door periodieke controles uit te voeren (dus niet voorafgaand aan de uitbetaling) op lopende toeslagen vanaf een tijdstip in het jaar. Dit moment moet zodanig gekozen worden dat de kwaliteit van de derdengegevens optimaal is. De verwachting is dat de verwachte controle op DigiD systeemfraude al adequaat zal bestrijden.

Ad 3)

Een verplichting tot inschrijving in de GBA om voor een toeslag in aanmerking te komen staat op gespannen voet met het Europese recht.

Toelichting

Internationaal (EU)

De interne Europese markt en het vrije verkeer van werknemers op het terrein van de sociale zekerheid brengen met zich mee dat iemand die gebruik maakt van zijn recht op vrij verkeer geen nadelen in zijn socialezekerheidspositie mag ondervinden. Hiertoe zijn verordeningen opgesteld die de socialezekerheidsstelsels van landen binnen de EU coördineren. De gezinsbijslagen (voor de toeslagen zijn dit het kindgebonden budget en de kinderopvangtoeslag) vallen onder deze verordeningen. Ook bestaan er met landen bilaterale verdragen die sociale zekerheid regelen. Hiervan kan niet zomaar worden afgeweken, ook omdat dit een inbreuk kan betekenen op de artikelen 45 en 49 van het VWEU: het vrije verkeer van werknemers en de vrijheid van vestiging. Een vereiste om ingeschreven te staan in het GBA (waarvoor een eis is dat men zich naar verwachting gedurende een half jaar ten minste twee derde van de tijd in Nederland bevindt en de Nederlandse nationaliteit bezit, op grond van een wettelijke bepaling als Nederlander wordt behandeld, of vreemdeling is en rechtmatig verblijf geniet), zou in strijd kunnen

zijn met het vrije verkeer en de vrijheid van vestiging.

Illustratief in dat verband is dat Nederland een aantal jaren terug door de Europese Commissie op de vingers is getikt met betrekking tot de kinderopvang toeslag. Destijds was voor het recht op kinderopvangtoeslag vereist dat beide ouders in Nederland moesten werken of een uitkering moesten ontvangen. Naar aanleiding van het commentaar van de Europese Commissie is de wet aangepast aan het EU-recht: nu hoeft er slechts één van beide ouders in Nederland te werken of een uitkering te ontvangen (de ouders hoeven niet in Nederland te wonen).

Toeslagen

Alleen voor de huurtoeslag bestaat op dit moment de eis om op het adres van de woning waarvoor men huurtoeslag aanvraagt, ingeschreven te zijn in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens.

Voor de andere toeslagen (kindgebonden budget, zorgtoeslag en kinderopvangtoeslag), is het dus mogelijk om een toeslag te ontvangen indien men niet in Nederland woont. Het recht op een toeslag is geregeld in de materiewetten van de beleidsdepartementen en valt dus niet onder Algemene wet inkomensafhankelijke toeslagen (Awir). Een wijziging van de aanspraak zodanig dat inschrijving in de GBA voorwaarde is om voor een toeslag in aanmerking te kunnen komen vergt dan ook instemming van de andere ministers (SZW en VWS).

MoE-landen Huurtoeslag

Datum: 14-04-2011

Aanvragen met minimaal één betrokkene met MoE-land nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGAARSE	1.833	4.199.565	1.725	4.584.868
BURGER VAN SLOVENIE	43	67.447	39	73.883
ESTNISCHE	106	237.459	91	222.094
HONGAARSE	495	861.696	461	1.015.512
LETSE	164	318.553	165	376.991
LITOUWSE	275	497.115	269	597.148
POOLSE	5.365	9.500.539	5.070	11.088.045
ROEMEENSE	595	1.043.468	569	1.159.092
SLOWAakse	240	433.186	246	517.803
TSJECHISCHE	226	393.097	213	439.508
Totaal	9.342	17.552.126	8.848	20.074.944

Aanvragen met minimaal één betrokkene met adres in MoE-land en Nederlandse nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGARIJE	4	3.313	2	1.857
ESTLAND	1	0		
HONGARIJE	11	22.059	5	10.574
LITOUWEN	1	2.115		
POLEN	19	22.520	9	12.527
ROEMENIE	8	15.783	2	3.039
SLOVENIE	2	2.618	1	614
SLOWAKIJE	1	0		
TSJECHIE	9	18.762	3	5.908
Totaal	56	87.172	22	34.519

MoE-landen Zorgtoeslag

Datum: 14-04-2011

Aanvragen met minimaal één betrokkene met MoE-land nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGAARSE	3.041	2.708.851	3.015	3.280.366
BURGER VAN SLOVENIE	128	103.063	126	125.032
ESTNISCHE	198	157.803	185	181.523
HONGAARSE	1.981	1.433.122	1.887	1.735.862
LETSE	606	417.637	604	565.665
LITOUWSE	921	696.592	906	872.669
POOLSE	25.096	18.446.632	23.211	21.539.909
ROEMEENSE	1.785	1.499.201	1.561	1.713.718
SLOWAakse	933	718.727	883	840.595
TSJECHISCHE	791	603.530	738	697.086
Totaal	35.480	26.785.157	33.116	31.552.426

Aanvragen met minimaal één betrokkene met adres in MoE-land en Nederlandse nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGARIJE	27	19.842	24	21.133
ESTLAND	4	2.876	4	3.484
HONGARIJE	120	83.161	91	82.681
LETLAND	3	2.205	2	1.672
LITOUWEN	6	4.572	5	5.920
POLEN	96	63.536	72	61.067
ROEMENIE	56	41.809	41	34.906
SLOVENIE	14	11.023	9	7.997
SLOWAKIJE	18	11.864	15	13.732
TSJECHIE	95	71.955	66	58.397
Totaal	439	312.843	329	290.991

MoE-landen Kinderopvangtoeslag

Datum: 14-04-2011

Aanvragen met minimaal één betrokkene met MoE-land nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGAARSE	230	1.334.071	207	1.487.834
BURGER VAN SLOVENIE	47	264.514	44	277.306
ESTNISCHE	46	304.431	38	162.487
HONGAARSE	230	1.285.872	228	1.402.274
LETSE	74	432.997	67	481.948
LITOUWSE	109	640.738	107	729.170
POOLSE	1.980	11.553.106	1.973	14.333.912
ROEMEENSE	294	1.748.836	285	1.840.672
SLOWAAKSE	143	877.658	145	955.519
TSJECHISCHE	182	983.216	181	1.039.014
Totaal	3.335	19.425.440	3.275	22.710.136

Aanvragen met minimaal één betrokkene met adres in MoE-land en Nederlandse nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
HONGARIJE	7	31.941	4	18.405
POLEN	6	22.306		
ROEMENIE	2	6.559	2	5.858
SLOWAKIJE	1	967		
TSJECHIE	7	18.842	4	11.766
Totaal	23	80.614	10	36.028

MoE-landen Kindgebonden budget

Datum: 14-04-2011

Aanvragen met minimaal één betrokkene met MoE-land nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGAARSE	1.137	1.153.520	1.166	1.367.001
BURGER VAN SLOVENIE	55	44.918	48	49.885
ESTNISCHE	53	52.910	61	63.476
HONGAARSE	458	431.452	441	489.160
LETSE	137	116.204	133	145.442
LITOUWSE	317	291.294	312	335.597
POOLSE	8.571	8.223.356	8.156	9.046.105
ROEMEENSE	669	602.574	647	678.395
SLOWAakse	343	343.896	325	382.500
TSJECHISCHE	325	289.054	303	320.009
Totaal	12.065	11.549.178	11.592	12.877.570

Aanvragen met minimaal één betrokkene met adres in MoE-land en Nederlandse nationaliteit	2010		2011	
	Aantal	Toeslagbedrag	Aantal	Toeslagbedrag
BULGARIJE	12	10.781	11	11.337
ESTLAND	1	506	1	
HONGARIJE	31	27.148	25	25.630
LITOUWEN	2	2.426	3	3.891
POLEN	51	44.564	40	44.301
ROEMENIE	20	16.925	16	17.832
SLOVENIE	2	127		
SLOWAKIJE	11	13.427	9	10.423
TSJECHIE	23	16.729	17	13.531
Totaal	153	132.633	122	126.945